

KRISTINO RAV

GALERII **POSITIIV**

KRISTINO RAV

Hämarala seniidis / A Blind Spot at the Zenith

31.10.-17.11.2017

KRISTINO RAV:

Suur aitäh! Thank you!

Pereliikmed / Family

Aigi Orav

Juhan Vihterpal

Kristel Schwede

Piret Karro

Tanel Verk

Daniel Teichmann

Enno Veereste

Kairi Tozen-Pütsepp

Heie Marie Treier

Meeli Laidvee

Daniel Allen

Hans-Gunter Lock

Kunstirühmitus LAIK

Galerii Positiiv

Müürileht

Nõmme Noortemaja fotoklubi

EESTI KULTUURKAPITAL

NÄITUS KUULUB GALERII POSITIIVI 6 NÄITUSEST KOOSNEVASSE SARJA
MIDA TOETAB KKEK JA EV100 KUNSTIPROGRAMM „SADA KUNSTIMAASTIKU”

GALERII POSITIIV

Kristino Rav „Hämarala seniidis / A Blind Spot at the Zenith”

Tõlge ja toimetamine / Translation and editing:

Titania Tölked OÜ & Daniel Allen

Näituse helidisain / Exhibition sound design:

Juhan Vihterpal

Galerist / Gallerist:

Kristel Schwede, kristel@positiiv.ee

Kataloogi kujundus / Catalogue design:

Kristel Schwede

Print: dipri.ee

Kristino Rav HÄMARALA SENIIDIS A Blind Spot at the Zenith

Istun, kapsaleht rinnal, ja ei saa sõnagi suust, olen verbaalselt täiesti halvatum. Rasedusjärne delirium. Kui haiglast koju saime, haaras meid Juhaniga kummaline euphoria. Köik ajas pisarateni naerma: piimapais, kakane mähe, väikesed sokid. Köik! Nüüd, kui euphoria on vaibunud, ei ole algsest lõbususest enam palju järel. Emotsioonide karussell, unetusest tingitud virvar ja köikuma löönud reaalsustaju möjuvad pigem rusuvalt kui naljakalt. Värvide erksus, mis oli koraks kui põhja keeratud, on nüüd nagu lõuendilt maha pestud. [...] (Päeviku sissekanne, 19.06.2015)

Vaatamata sünnitusjärgse depressiooni küllaltki suurele esinemissagedusele ja möjuulatusele, on teema ise pigem põlu all.¹ Sotsiaalne norm raseduse ja emaduse roosamannavahust idyllist pingestab värskete vanemate ootusi iseenda, oma toimetuleku, uute rollide ja tunnete suhtes. Tihti jäävad tähelepanu alt välja kogemused, mis kehtivale normile ei vasta ja selle (üheplaanilisuse) kahtluse alla seavad. Ometi on just nende kogemuste kaudu võimalik laiendada tunneteskaala ampluaad, st millist ulatust sünnitusjärgse perioodi puhul “normaalseks” peetakse. Seda enam on tähtis, et teema kuuluks avalikku arutelli ning leiaks kajastust ka kunstis, mis need küsimused eriomasel ja kompaktsel viisil võib välja tuua.

Esitan oma töös keha lavastusliku maastikuna, kasutades muutunud enesetunnetuse ja -teadlikkuse väljendamiseks visuaalseid metafoore. Foto võimaldab mul enda jaoks tähenduslikke fragmente lähemale tuua, suurendada. Näiteks

“I am sitting with a cabbage leaf on my breast and cannot get a word out of my mouth, I am verbally paralysed. Postpartum delirium. When Juhani and I arrived back from the hospital, we were both somewhat affected by this strange euphoria. Everything made us laugh to tears: a sudden increase in milk production, a poopy diaper, little socks. Everything. Now, after the euphoria has passed, there is not much left from this initial hilarity. Emotional carousel, sleep deprivation mess and a confused sense of reality has been more distressing than funny. Colours that seemed saturated for a moment are like they've been washed off the canvas...” (Diary entry, 19/06/2015)

Despite the frequency and impaction of postpartum depression, the topic itself is still scarce.¹ The social norm attached to pregnancy and motherhood favours idyllic overly high expectations in new parents – about their way of life, new roles and emotions. Experiences that do not meet the norm and challenge its core tend to receive little or no public attention. These experiences, I believe, would expand the scope and range of what emotions are accepted as ‘normal’ during the postnatal period. It is thus all-important that the topic be part of public discourse, including artistic creation, which enable a specific and efficient means of discussion.

In my work, I picture the body as a staged landscape, using visual metaphors to express change in self-awareness and self-knowledge. Photos allow me to capture and zoom in

kannan kaelal ogalikku koralli, mis seob keha põletusprotsessi läbi teinud portselaniga. See rangluudevahelisse lohku suunatud tipuke sümboliseerib takistunud könevõimet – oma kogemuse jagamisel jäi kohati puudu häälest, kohati sõnadest. Näitus „Hämarala seniidis“ kujutab sünnitusjärgsest depressioonist alguse saanud muutuste, arengute ja väljakutsete jada kui teekonda uute tugevusteni.

Keha

Sünd vapustab mind. Näen, kuidas elu algus- ja lõpppunkt ühe keha piires kohtuvad, kuidas lagunemine ja loomine ammutuvad samast lättest. Ihulise kõuekärgatuse järel haigutab kummuva kõhu asemel lohuvajunud tühimik. Olen lüli, mitte ahel. Pisara- ja piimakanalid on kogu aeg töös ja umbes. Kehast on saanud hoovus, mille üle mul puudub igasugune kontroll: rinnus pitsitab ja läheb tükki, kõik on nii täidlane, külluslik ja tormiline, et loksub üle serva, tilgub otse põrandale. Ma ei taha mitte midagi, ei süua ega lähedust. Tunne, et olen esmajärjekorras andja-jagaja, see tähendab toitja ja kaitsejõulua. Kuidas saab olla ühe-aegselt allikas ja kõrb, täis ja tühi, algus ja lõpp?

Olen kuulnud, et raseduse jooksul suureneneb kopsu maht, kuna organism hingab kahe eest. Kas ja kuidas see täpselt toimib, kui siseorganid raseduse lõppjärgus hoopis kokku liitsutakse, ei tea. Ka pidi suurenema süda, kuna pumpab rohkem verd. Seega kasvab südamesse lapse hingetõmmete jagu füüsiliselt ruumi juurde, ning et siit alates hingavadki emad ja äädavasti natuke sügavamalt, nii enda kui ka lapse eest, on ilus mõte. Nii ilus, et ma jätan selle targu välja selgitamata, kas on kehade müstilise üheshingamise näol tegu müüdi või tegelikkusega.

on personally meaningful fragments. For example, connecting the body with fired porcelain – the viewer is exposed to a spiky coral pointing at the hollow gap between the collar bones. This visual represents hindered speech, that is, a certain lack of voice, and an equal lack of words when sharing my experience. The exhibition, A Blind Spot at the Zenith, is about postpartum depression, especially its role in transition, development and challenge as a passage to new strengths.

Body

The birth shocks me. I witness how the start and end point of life meet within one body, how deterioration and creation feed from the same source. After this bodily clap of thunder, there is sunken emptiness instead of a protruding belly. I am a link, not the chain. Lacrimal and mammary glands are always engaged and clogged. The body has become a stream that is beyond my control: there is tightness in the breasts and they feel lumpy, everything is so stout, rich and stormy – overflowing, dripping directly on the floor. I want nothing, no food or intimacy. The feeling that I am primarily a giver and a sharer, someone who feeds and protects, takes time to get used to. How can you be a fountain and a desert, full and empty, the beginning and the end, at one and the same time?

I've heard that the volume of the lungs increases during pregnancy because the body breathes for two. Whether and how exactly this functions when your internal organs are squished in the final stages of pregnancy, I do not know. They also say that the heart grows because it pumps more blood. Hence, the heart is physically augmented by the breaths taken by the baby and perhaps it is from this moment that

Korall

Imestan, kuidas hommikuti ärgata, kui ärkvelolek tundub talumatu. Apaatsus vaheldub ülemäärase meelearksuse, frustratsiooni, väsimuse, ülitundlikkuse ja kitsikusega omaenese kehas ja väljendusviisides. Sise- ja välismaailm katketuvad tinglikult täiesti eraldi poolusteks, mille omavaheline energia- ja infovahetus vaegub, kuni vaibub sootuks. Õhk on siin hõre, tundmused palavad.

Kõrvalolevatel inimestel on raske ohumärke ära tunda, kuna depressioonis inimese haigusnähud ei pruugi üldse välja paista. Väga raske on endale ja teistele tunnistada olukorda, kui sa ei tule enam toime, kui maad võtavad sünkjasmustad stsenaariumid, kui aru ei saa enam ei endast ega ümberringi toimuvast. Tunnistada, et kardan võimetust armastada, olla armastatud, kardan, et teen midagi valesti, kardan olla abivaja rollis, kardan häbitunnet, kardan kahjustada kiindumussuhet oma lapsega, või inimsuhteid üldse, kuna tunnen, et olen tegelikkusest ja inimestest lahti ühendatud, seosetu.

Ajastometused sellega ei lakk. Kuhjuvad tähtajad, kookulepped, kohustused näivad ometigi täiesti liised, isegi jaburad. Püüan endistviisi sobituda nöudmistega, käia kaasas kuvandiga, mis minust oli või on, vastata eeldustele, mida arvan, et minult oodatakse. Eriti tugevalt tunnen õul ühis-kondlikku survet olla önnelik, kuigi tean, et rõhuasetus on seesmine, mitte niivõrd välispidine. Katsed oma sisemaailma avada lõpevad üldjuhul sama lausega, millega alustan. Kogemused on näidanud, et inimesed ei soovi väga rasedusjärgse perioodi madalseisudest rääkida. Ilmselt on teema ebamugav. Pilgud ekslevad kõrvale, maha või liigutakse kiiresti teiste asjadega edasi. Heal juhul patsutab keegi õlale või ütleb, et saa sellest üle, eks ole.

mothers will forever breathe more deeply, both for themselves and the child. It is a beautiful thought. So beautiful that I ever so wisely prefer not to find out whether the mystical shared breathing of bodies is a myth or a reality.

Coral

I wonder how to get up in the morning when being awake is too much to bear. Apathy alternates with excessive legerity, frustration, tiredness, hypersensitivity and tightness in my body and ways of expression. The inside and outside worlds are conditionally severed into two poles whose mutual exchange of energy and information is sparse, finally fading away altogether. The air here is thin whilst feelings are hot.

People next to you find it difficult to recognise warning signs since the symptoms of a depressed person do not necessarily show. It is very difficult to acknowledge to yourself and others that you no longer cope when deep dark scenarios prevail, when you can understand neither yourself nor what is happening around you, when you are afraid that you are incapable of loving, being loved, afraid that you are doing something wrong, afraid of being in need of help, afraid of feeling ashamed, afraid of damaging the affection you share with your child or human relationships generally because you feel you are detached from reality and from people.

That does not mean the end of drudgery. Deadlines, agreements, obligations pile up; however, they seem excessive, even insane. I am still trying to meet the expectations I think others had or have of me. What I feel especially heavily on my shoulders is society's pressure to be happy although I know that the pressure of such emphasis comes from within rather than from the external world. Attempts to open

Kuidas sellest üle saadakse?

Naised on kõik seni ära kannatanud ja pole olnud juttugi mingisugusest sünnitusjärgsest depressioonist.

See on nüüd küll mingisugune moodne nähtus, varem selliseid asju ei olnud.

Oled liiga tundlik.

Sa liialdad.

See on hullu jutt.

Ei ole mõtet igasugu pahna lugeda ja endale pähe võtta!

See on põhjas, miks ma lapsi ei taha.

Ma ei teadnudki omal ajal sellistest asjadest.

Ei ole olnud aega tite kõrvalt üldse enda peale möelda.

Mis see veel on?

See möödub. Umbes nii nagu kasvab haavata saanud kohale armkude.²

Ühel hetkel lihtsalt lakkasin rääkimast.

Kunstikeel

Kunsti- ja kultuuritekstidel võib mõnel juhul olla hämmastaval tugev mõju, need võivad inimese lammutada või uesti kokku lappida. Midagi sellist, millega suhestuda ja dialoogis olla, püüdsin enda jaoks ka visuaalkunstist ja -kultuurist leida, kuid tulutult. Samal ajal kogunes öökapile terve hunnik kirjandust, mille kaudu püüdsin otsida vastuseid isiklikult olulistele küsimustele. Sain lugemisest täpselt nii palju innustust, et vaimusilmas kangastunud fotoseeria ette võtta ja Juhani kaasabil lõpuni viia. Märkasin, et selle teema juures on visuaalsel sümbolkeelel kõnehäälest enam kõlapinda, kuna võimaldab väga nappide vahenditega kujutada seisundi, mille selgitamisel olin seni hättä jäanud.

my inner world usually end with the same sentence that I started with. Experience shows that people do not wish to speak about the troughs of the post-pregnancy period. This is obviously an uncomfortable topic. Eyes shift to the side or downwards, some other matters are introduced into the conversation. At best, you get a pat on the shoulder or you are told to put it behind you.

How do you put it behind you?

All women have lived through it and there has never been any postpartum depression.

It must be some modern thing; nothing like that used to happen.

You are oversensitive.

You are exaggerating.

It's crazy talk.

You shouldn't read all that garbage and get it into your head!

This is the reason I do not want any kids.

I was not aware of such things in my day.

I've got no time to think about myself with the baby around.

What exactly is it?

It will pass. It's like a scar covering a wound.²

At one point I simply stopped talking about it.

The language of art

Art and cultural texts can sometimes have an amazingly strong impact; they can take you to bits and put you back together. I tried to find something I could relate to and be in a dialogue with in visual art and culture – to no avail. Meanwhile, my nightstand became stacked with literature that directly or indirectly addressed questions I was concerned with.

Puu

Alustasime kunstirühmitusega LAIK suletud töötubade seeriaga, mille eesmärk on tutvustada selle liikmete vahel isiklikke mõtte- ja loomeprotsesse.³ Soov mõista jagatud kogemuse kaudu teise mõttemaailma sedavörd, et võtta see hinnanguteta vastu ja omaks, tuleneb rühmituse liikmete huvist egost vabanemise võimalikkuse ja võimalustete vastu kollektiivis. Juhendasin üht esimestest sellelaadsetest töötubadest, mis sai tõukejöu koristamise käigus leitud Eesti põlispuid kujutavast kalendrist. Pilte lehitsetedes peatus mu pilk Ülendi ohvripärnal ja selle kobratal tüvel, mis nägi välja täpselt nagu murenenud portselanimassiiv, mille olin ühel fotodest oma õlanukile tõstnud. See on ainuke puu Eestis, mille tüve ümbermõõt ületab selle võra pikkuse.

LAIK lõi Hiumale sõidu osas käed ning teekonna jooksul töötasime varjutemaatikaga ehk sellega, mis jäab kellegi isiklikku hämaralasse, ning uurisime, kuidas sellega kollektiivis toime tulla. Lootsin, et teekonnal pühapaika saame vaadelda oma varjupooli ja mingis osas surutistest vabaneda. Leidsin killukese pärimusest, et Ülendi ohvripärnale kasvanud pahad on põhjustatud inimestelt üle vöetud haigustest.⁴

Jöudsime pärna juurde keset lumetormi. Oli üks nendest aprillikuu viimastest päevadest, mil T-särgi ilmade vahel sadas nii laia lund, et pramiliiklus saarte vahel suleti. Puu oli oodatust pisem, kuidagi jändrik ja kövasti kahvatum kalendrifoto valgus- ja värviküllasest ülesvõttest. Läikivmustad oksad õotsusid, vettinud lindikesed küljes laperdamas. Näkku ja kraevahelje pillutas tuul märga lund ja vihma. Oli tükki tegu, et kaamerat kuivana hoida, rääkimata keskendunud kohatunnetusest. Selle ühise pingutuse ja kunstnike teemaarenduste järel veendusin uesti, et ühe kogemuse jagamine või mõist-

Reading inspired me enough to take on the series of photos I had seen in my mind's eye and which I eventually completed with the help of Juhan. I noticed that with this theme, the visual language of symbols resonates more than the spoken voice because it allows, with limited means, depiction of various states that I had failed to explain.

Tree

The art group LAIK launched a series of closed workshops aimed at sharing personal thought and creative processes between members of the group.³ The desire to understand the mind of another person through shared experience to such an extent that you accept and absorb it without judgement stems from the interest of LAIK members in the attainability and possibilities of dissolving ego within a group. I supervised one of the first of those workshops, which was set in motion by a calendar I found when cleaning my room, depicting ancient trees in Estonia. Leafing through the pictures, my attention was drawn to the Ülendi sacred linden and its gnarled trunk resembling the misshappen porcelain sculpture I had balanced on my shoulder in one of the photos in the series. It is the only tree in Estonia whose trunk circumference is larger than its height.

LAIK went along with the idea of travelling to the island of Hiumaa. During the journey we worked with the topic of shadows, i.e. with what remains within a person's dark area, and explored how to work with it in a group. I hoped that this journey to the sacred place would allow us to examine our 'shadow' selves and even get rid of some of its weight. I came upon a piece of lore saying that the abnormal growth on the Ülendi sacred linden was caused

mine ei pea tuginema tingimata isiklikule kogemusele, vaid loeb kaasinimese valmisseolek ja julgus teist möista.

Hämaralast on saanud osa minu sisemaailma ulatuslikust perifeeriast, kuhu aeg-ajalt endiselt satun. End sellega körvutades suudan nüüd paremini möista ja väärustada köike seda, mis on olnud, on praegu ja ootab ees. Pean oluliseks rasedusjärgse depressiooniga seotud teadmiste, hoiakute ja uskumuste tähelepanu alla seadmist ning nendega seotud stigmade ja tabude ümberlükkamist.

Kui Sul on tekkinud mõtteid, mida soovid jagada, või ideid, mida sel teemal ellu viia, siis kirjuta mulle aadressil orav.kristin@gmail.com.

¹ Ligi 50–80% sünntanutest kogeb sünnituse järel kurvameelsust (inglise keeles baby blues). Depressiooniga seotud stigmade tõttu on raske olla statistiliselt täpne. Ter veel ühel naisel seitsmest kujuneb kurvameelsuse raskem ja kestvam vorm ehk sünnitusjärgne depressioon (inglise keeles postpartum depression), mis mõjutab ka lähedasi ja kodu ning vajab ravi. Patoloogia võib tekkida ka meestel.

Vt <http://www.apa.org/pi/women/resources/reports/postpartum-depression.aspx>

<http://www.uwmedicine.org/services/obstetrics/documents/Baby-Blues-and-More.pdf>

<http://grangettes.com/en/content/post-partum-depression-ending-taboo>

² Päriselulisi noppide vestlustest erinevate inimestega.

³ Kunstirühmitus LAIK on 2012. aastast alates tegutsev interdistsiplinaarne kollektiiv, mis koondab eri loome- ja

by illnesses transferred from people.⁴

We reached the linden in the midst of a snowstorm. It was one of the days in late April when after a stint of T-shirt weather so much snow had fallen that the ferry traffic between the islands had been suspended. The tree was smaller than expected, somewhat stocky, and much paler than the bright and colourful calendar photo I had seen before. Glossy black branches were swinging with sodden ribbons flapping from them. Wind blew bouts of wet snow and rain into the face and down the neck. It was difficult to keep the camera dry, to say nothing of focusing on the location. This joint effort and the theme development by the artists convinced me once again that sharing or understanding an experience does not necessarily have to be built on a personal experience, rather what matters is the preparedness and courage of people to understand fellow human beings. The blind spot has become a part of the extensive periphery of my inner world, in which I still sometimes find myself. Juxtaposing myself to this, I am now able to understand and appreciate better everything that has been, is and will be.

I consider it important that attention is devoted to the knowledge of, attitudes towards and beliefs about postpartum depression and that related stigmas and taboos are rebutted.

If you have thoughts that you wish to share or ideas that could be realised in this realm, please write to me at orav.kristin@gmail.com

tegevusvaldkondi muusikas, tantsu- ja performance'i-kunstis. Liikmed: Anu Vask, Gerhard Lock, Jekaterina Kultajeva, Kaspar Aus, Kristino Rav ja Juhan Vihterpal. https://www.facebook.com/LAIK-495481393884046/?ref=br_rs

⁴ <https://www.meiemaa.ee/index.php?content=artiklid&sub=54&artid=73492>

As many as one woman in seven develops the more severe and durable form of baby blues – postpartum depression, which also affects their loved ones and their home life and needs treatment. This pathology may also develop in men. See <http://www.apa.org/pi/women/resources/reports/postpartum-depression.aspx>

<http://www.uwmedicine.org/services/obstetrics/documents/Baby-Blues-and-More.pdf>

<http://grangettes.com/en/content/post-partum-depression-ending-taboo>.

² Real life comments from different conversations with different people.

³ The art group LAIK is an interdisciplinary collective that has been active since 2012 and brings together different areas of creation and activity in music, dance and performance art. Members: Anu Vask, Gerhard Lock, Jekaterina Kultajeva, Kaspar Aus, Kristino Rav, and Juhan Vihterpal. LAIK started with intergroup workshops in early 2017. See their homepage: https://www.facebook.com/LAIK-495481393884046/?ref=br_rs.

⁴ <https://www.meiemaa.ee/index.php?content=artiklid&sub=54&artid=73492>

¹ Nearly 50–80% of women who have given birth experience sadness (baby blues) following childbirth. It's difficult to be precise because of the stigma attached to depression.

Kristino Rav „Hämarala seniidis / A Blind Spot at the Zenith“
Idee / Concept: Kristino Rav
Tehniline teostus / Technical solution: Juhan Vihterpal

Kristino Ravi näitus „Hämarala seniidis” galeriis Positiiv
Kristino Rav's exhibition *A Blind Spot at the Zenith* in gallery Positiiv
Foto / Photo: Meeli Laidvee

Kristino Rav „Hämarala seniidis / A Blind Spot at the Zenith“
Idee / Concept: Kristino Rav
Tehniline teostus / Technical solution: Juhan Vihterpal

Kristino Rav „Hämarala seniidis / A Blind Spot at the Zenith“
Idee / Concept: Kristino Rav
Tehniline teostus / Technical solution: Juhan Vihterpal

Kristino Ravi näitus „Hämarala seniidis” galeriis Positiiv
Kristino Rav's exhibition *A Blind Spot at the Zenith* in gallery Positiiv
Foto / Photo: Meeli Laidvee

Kristino Rav „Hämarala seniidis / A Blind Spot at the Zenith“

Idee / Concept: Kristino Rav

Tehniline teostus / Technical solution: Juhan Vihterpal

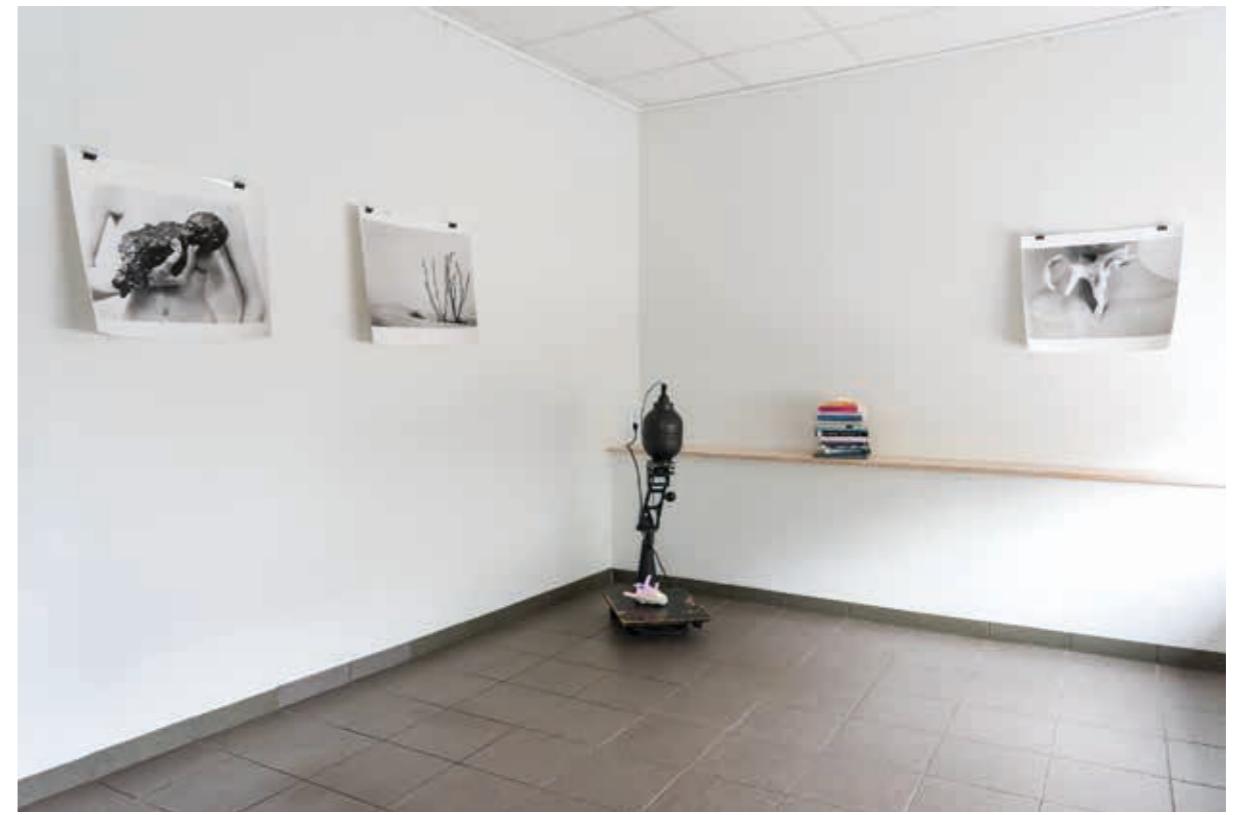
Kristino Ravi näitus „Hämarala seniidis“ galeriis Positiiv
Kristino Rav's exhibition *A Blind Spot at the Zenith* in gallery Positiiv
Foto / Photo: Meeli Laidvee

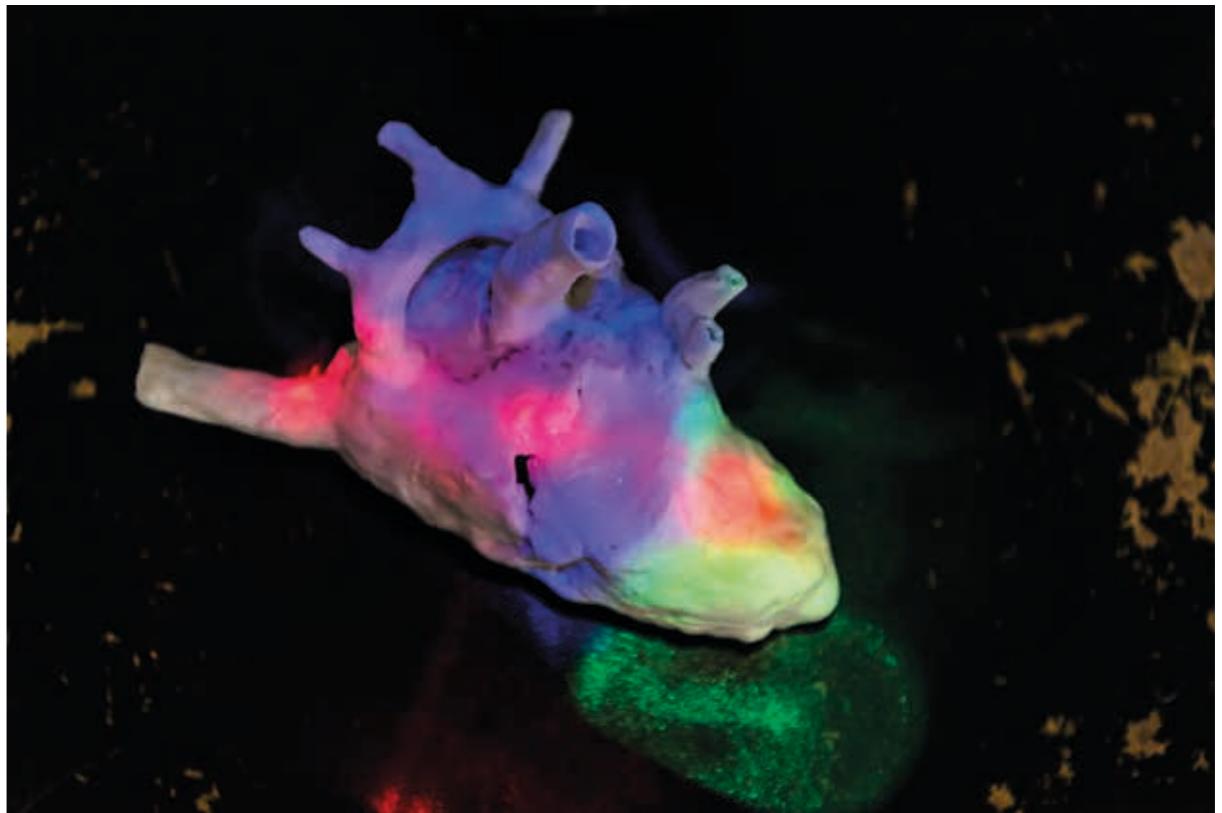

Kristino Ravi näitus „Hämarala seniidis” galeriis Positiiv
Kristino Rav's exhibition *A Blind Spot at the Zenith* in gallery Positiiv
Foto / Photo: Meeli Laidvee

Kristino Ravi näitus „Hämarala seniidis” galeriis Positiiv
Kristino Rav's exhibition *A Blind Spot at the Zenith* in gallery Positiiv
Foto / Photo: Meeli Laidvee

Kristino Ravi näitus „Hämarala seniidis“ galeriis Positiiv
Kristino Rav's exhibition *A Blind Spot at the Zenith* in gallery Positiiv
Foto / Photo: Meeli Laidvee

Kristino Ravi näitus „Hämarala seniidis” galeriis Positiiv
Kristino Rav's exhibition *A Blind Spot at the Zenith* in gallery Positiiv
Foto / Photo: Meeli Laidvee

Näituse helidisain /
Exhibition sound design:
Juhan Vihterpal

[http://kristino-rav.blogspot.com.ee/2017/
10/a-blind-spot-at-zenith.html](http://kristino-rav.blogspot.com.ee/2017/10/a-blind-spot-at-zenith.html)

LUMI KRISTIN VIHTERPAL
alias KRISTINO RAV

Hariduskäik

2012–... Tallinna Ülikool, kultuuride uuringud, PhD (lõpetamata)
2009–2011 Tartu Ülikool, filosoofia teaduskond, semiootika,
MA
2008–2009 Willem de Kooning Academy, Holland, Rotterdam,
vabade kunstide teaduskond, sügissemester, vahetusüliõpilane
2006–2009 Eesti Kunstiakadeemia, vabade kunstide teadus-
kond, skulptuur, BA

Liikmelitus

2014 Eesti Kunstnike Liit
2014 Balti Uuringute Edendamise Ühing
2012 Interdisciplinaarne kunstirühmitus LAIK
2010–2011 Tantsutrupp Ajakaja

Endast

Olen performance'i-kunstnik, kelle loomingus on tähtsal ko-
hal keha, kestvus, füüsiline ja vaimne pingutus. Mulle meeldib
vahetada töötingimusi ja kultuurikeskkondi, tegutseda koos
inimestega erinevatest valdkondadest. Minu silmad panevad
särama hüljatud paigad, psühholoogia ja tants.

Portfoolio

<http://kristino-rav.blogspot.com.ee/>

Education

2012–... *Tallinn University, cultural studies, PhD (unfinished)*
2009–2011 *University of Tartu, Faculty of Philosophy, semiotics,*
MA
2008–2009 *Willem de Kooning Academy, Rotterdam, Nether-
lands, Free Arts Department, autumn semester, exchange student*
2006–2009 *Estonian Academy of Arts, Department of Free
Arts, sculpture, BA*

Membership

2014 *Estonian Artists' Association*
2014 *Association for the Advancement of Baltic Studies*
2012 *Interdisciplinary art group LAIK*
2010–2011 *Dance group Ajakaja*

About me

*I am a performance artist whose work focuses on the body,
durability, physical and mental efforts. I like to change working
conditions and cultural environments, team up with people
from different areas of life. Abandoned places, psychology, and
dance make my eyes shine.*

Portfolio

<http://kristino-rav.blogspot.com.ee/>

RASEDUSKRIISI NÕUSTAMINE

Tallinnas

IDA-TALLINNA KESKHAIGLA

Info ja registreerimine E-R kell 7.15-20.00, tel 1900, 51 65 676

PELGULINNA SÜNNITUSMAJA JA RASEDUSKESKUS

Info ja registreerimine tel 1314, 626 1314,
naistenõuandla registratuuris või ämmaemanda/arsti kaudu

TALLINNA RASEDUSKRIISIKESKUS

Info ja registreerimine tel 800 2008, 52 53 038, info@rasedus.ee
Noortele lapseootel naistele ja nende kaaslastele:
Info ja registreerimine tel 51 47 455, Heli Rand, heli@rasedus.ee

Mujal Eestis

Läänemaal LÄÄNEMAA NAISTE TUGIKESKUS

Info ja registreerimine tel 52 92 463,
Leili Mutso, leili.mutso@gmail.com

Lääne-Virumaal RAKVERE HAIGLA

Info ja registreerimine tel 52 53 038
Margit Emberg, margite@rasedus.ee

Raplas RAPLA MAAKONNA HAIGLA NAISTENÕUANDLA

Info ja registreerimine tel 48 90 710, 48 90 711
Marje Pukk, tel 55522594

Põlvas PÖLVA HAIGLA

Info ja registreerimine tel 50 39 630,
Kaisa Aardevälja, kaisa@rasedus.ee

Ida-Virumaal, Narvas ja Kohtla-Järvel NARVA HAIGLA

Info ja registreerimine tel 56 565 479
Viktoria Šumarova, nõustamine vene keeles
viktoria@rasedus.ee

IDA-VIRUMAA MAAKONDLIK TEAVITAMIS- JA NÕUSTAMISKESKUS

Vastuvõtt Jõhvis, info ja registreerumine tel 52 53 038
Margit Embeg, eesti keeles, margite@rasedus.ee

Info ja registreerimine tel 56 565 479
Viktoria Šumarova, vene keeles, viktoria@rasedus.ee

Viljandis VILJANDI HAIGLA

Päikesekillu Perekeskus
Info ja registreerimine tel 50 39 630
Kaisa Aardevälja, kaisa@rasedus.ee

Järvamaal TÜRI NÕUSTAMISKESKUS

Info ja registreerimine tel 52 64 745
Silva Ott, silvaott@gmail.com

Saaremaal Lia Hanso, info ja registreerimine tel 52 82 833

Tartus PEREKESKUS

Info ja registreerimine tel 50 39 630
Kaisa Aardevälja, kaisa@rasedus.ee

TARTU ÜLIKOOLI KLIINIKUMI NAISTEKLIINIK

Info ja registreerimine tel 73 191 00
Margit Luiga, margit.luiga@klilinikum.ee

Pärnus PÄRNU HAIGLA

Info ja registreerimine tel 44 735 11, Kristi Kuura
Võrus Kaidi Tehva (Ilvik)
Info ja registreerimine 55 522 597, kaidi@rasedus.ee

Tasuta raseduskriisi nõustamisele küsi saatekiri oma günekoologilt, ämmaemandalt või perearstilt.

Tasuta telefoninõustamine 800 2008 iga päev kell 09.00-21.00.
www.rasedus.ee pakub e-nõustamise võimalust.

GALERII POSITIIV

Galerii Positiiv asub Põhja-Tallinnas. 2016. aastal loodud galerii tutvustab alustavate ja praktiseerivate fotokunstnike loomingut. Galeri eesmärgiks on edendada kaamerapõhist Eesti nüüdiskunsti ja erinevaid fotograafia žanre, korraldades isiknäitusi, ühisnäitusi, kuraatoriprojekte ja kunstiüritusi.

Gallery Positiiv is located in north Tallinn's trendiest hipster district and was founded in 2016 with the aim of promoting both new and established artists. The gallery currently focuses on promoting Estonian camera based contemporary art and a wide array of different photography genres within a program of individual and collective exhibitions, thematic curated projects and cultural events.

GALERII POSITIIV
Roo 21a Tallinn 10611 Estonia
positiiv.ee info@positiiv.ee
www.facebook.com/GaleriiPositiiv